

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Charta posterioris divisionis imperij inter Pippinum, Ludovicum, & Karolum
filios Ludovici Pij Imperatoris, data anno Christi DCCCXXXVII. Aquisgrani in
generali populi conventu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CHARTA DIVISIONIS IMPERII

Inter Pippinum, Ludovicum, & Karolum filios Imperatoris, data anno Christi DCCCXXXVII. Aquisgrani in generali populi conventu.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Hludovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ & cuncto catholico populo præfenti scilicet & futuro gentium ac nationum quæ sub imperio ac regimine nostro constitutæ sunt. Notum fieri volumus omnium vestrum solertia quòd inter dilectos filios nostros Pippinum, Hludovicum, Karolum, regni nobis à Deo commissi talem divisionem facere decrevimus ut post nostrum ab hac mortalitate decessum unusquisque illorum scire valeat, si eos divina pietas nobis superstites esse voluerit, quæ portio sibi ad tendendum atque gubernandum à nobis adsignata sit. Quam divisionem eo modo describere ac designare volumus, ut singuli juxta ordinationem nostram & fines regni sui, qui in alienigenas extenduntur, cum Dei adjutorio defendere statuunt ac studeant, & pacem ac fraternam caritatem inter se custodire valeant. Cujus divisionis modum atque ordinationem talem nobis facere placuit.

CAP. I.

HÆc autem tali ordinatione dispositum, ut si post nostrum ab hac luce discessum aliquis eorum priusquam fratres sui diem obierit, & talem filium reliquerit quem populus ipse eligere voluerit ut patri suo succedat in regni hereditate, volumus ut hoc consentiant patri ipsius pueri, & regnare permittant filium fratris sui in eo regno quod pater ejus frater eorum habuit. Quòd si talem filium non habuerit, tunc volumus ut illa pars regni quam idem habebat, dividatur æqualiter inter illos fratres qui superstites remanserint.

II.

Placuit etiam inter prædictos filios statuere atque præcipere, propter pacem & concordiam quam inter eos perpetuò permanere desideramus, ut nullus eorum fratris sui terminos vel regni limites invadere præsumat, neque fraudulentè ingredi ad conturbandum regnum ejus vel marchas minuendas, sed potius adjuvet unusquisque illorum fratrem suum, prout temporis oportunitas permiserit, & auxi-

lium ei ferat contra inimicos ejus juxta rationem & possibilitatem.

III.

Nec aliquis ullum hominum fratris sui pro quibuslibet causis vel culpis ad se confugientem suscipiat ad intercessionem pro eo faciendam: quia volumus ut quilibet homo peccans & intercessione indigens intra regnum domini sui vel ad loca sancta vel ad honoratos homines confugiat, & inde justam intercessionem mereatur.

IV.

Similiter præcipimus ut quemlibet illum qui dominum suum contra voluntatem ejus dimiserit, & de uno regno in aliud profectus fuerit, neque ipse Rex suscipiat, neque hominibus suis consentiat ut talem hominem recipiant vel injustè retinere præsumant. Nec solum de illis, sed etiam de servis fugitivis statui-mus observandum, ut nulla discordia relinquatur occasio. Sed & hoc præcipimus, ut nullus ex his tribus fratribus, nobis in corpore consistentibus, vel nostrum vel cujuslibet alterius hominem sacramentum fidelitatis sibi promittere faciat, & per hoc eum vel à nobis vel ab altero

domino suo per huiusmodi sacramentum avertat & ad se adtrahat.

V.

Quin etiam precipiendum nobis videtur ut post nostrum ex hac mortalitate discessum homines uniuscujusque eorum accipiant beneficia, unusquisque in regno domini sui, & non alterius, ne quando per hoc, si aliter fuerit, scandalum aliquod possit accidere. Hereditatem autem suam habeat unusquisque hominum illorum absque contradictione, in quocumque regno hoc cum legitime habere cognoverit.

VI.

Et unusquisque liber homo post mortem domini sui licentiam habeat se commendandi inter hæc tria regna ad quemcumque voluerit. Similiter & ille qui nondum alicui commendatus est.

VII.

De traditionibus autem atque venditionibus quæ inter partes fieri solent precipimus ut nullus ex his tribus fratribus suscipiat de regno alterius a quolibet homine traditionem vel venditionem rei immobilis, hoc est, terrarum, vinearum, atque silvarum, servorumque qui jam calati sunt, sive ceterarum rerum quæ hereditatis nomine censentur, excepto auro, argento, & gemmis, armis ac vestibus, necnon & mancipiis non calatis, & iis speciebus quæ proprie ad negotiatores pertinere noscuntur. Ceteris vero illis hominibus hoc minimè interdicendum iudicamus.

VIII.

Si autem femina, sicut fieri solet, inter partes & regna legitime fuerint ad conjugium postulate, non denegentur iuste postcentibus, sed liceat eas vicissim dare & accipere, & adfinitatibus populos inter se sociare. Ipsæ verò femina potestatem habeant rerum suarum in regno unde exierint, quamquam in alio propter mariti societatem habitare debeant.

IX.

De obsidibus autem qui propter credentias dati sunt, & a nobis per diversa loca ad custodiendum destinati sunt, nolimus ut ille Rex in cuius regno sunt, absque voluntate fratris sui, de cuius regno sublati sunt, ad patriam eos redire permittat, sed potius in futuro in suscipiendis obsidibus alter alteri mutuum ferat auxilium, si frater fratrem hoc facere rationabiliter postulaverit. Idem iube-

mus & de iis qui ob sua facinora in exilium missi vel mittendi sunt.

X.

Si causa vel intentio & controversa talis inter partes propter terminos aut confinia regnorum orta fuerit quæ hominum testimonio declarari vel definiti non possit, tunc volumus ut ad declarationem rei dubiæ vexillo crucis Dei voluntas & rerum veritas ut inquiratur, ne unquam pro tali causa cujuslibet generis pugna vel campus ad exterminationem iudicetur. Si verò quilibet homo de uno regno hominem de altero regno de infidelitate contra fratrem domini sui apud dominum suum accusaverit, mittat eum dominus ejus ad fratrem suum, ut ibi comprobet quod de homine illius dixit.

XI.

Super omnia autem jubemus atque precipimus ut ipsi tres fratres curam & defensionem Ecclesiæ sancti Petri simul suscipiant, sicut quondam a proavo nostro Karolo & avo nostro Pippino & beata memoria genitore nostro Karolo Imperatore & a nobis postea suscepta est, ut eam cum Dei adiutorio ab hostibus defendere nitantur, & iustitiam suam, quantum ad ipsos pertinet & ratio postulaverit, habere faciant. Similiter de ceteris Ecclesiis quæ sub illorum fuerint potestate precipimus ut iustitiam suam & honorem habeant, & pastores atque rectores venerabilium locorum habeant potestatem rerum quæ ad ipsa pia loca pertinent, in quocumque de his tribus fratribus illarum Ecclesiarum possessiones fuerint.

XII.

Quòd si de his statutis atque convenientiis aliquid casu quolibet vel ignorantia, quod non optamus, inruptum fuerit, precipimus ut quam citissimè secundum iustitiam emendare studeant, ne quando propter dilationem majus damnum possit adcrefcere.

XIII.

Hæc autem omnia ita disposuimus atque eo ordine adfirmare decrevimus ut quandiu divinæ majestati placuerit hæc corporalem nos agere vitam, potestas nostra sit super a Deo conservatum regnum atque imperium istud, sicut hæcenus fuit, in regimine atque ordinatione & omni dominatione regali & imperiali, & ut obediētes habeamus prædictos filios nostros atque Deo amabilem populum nostrum cum omni subiectione quæ patri a filiis & Imperatori

Imperatori ac Regi à suis populis exhibetur. Et si aliquis ex his tribus filiis nostris per majorem obedientiam ac bonam voluntatem in primis Deo omnipotenti ac postea nobis placere cupiens, morum probitate promeruerit ut ei majorem honorem ac potestatem conferre delectet, & hoc volumus ut in nostra maneat potestate ut illi de portione fratris sui qui non placere curaverit & regnum & honorem ac potestatem augeamus, & illum talem efficiamus qualiter ille propriis meritis dignus ostenderit.

XIV.

Hoc postremò statuendum nobis videtur, ut quicquid adhuc de rebus & conventionibus quæ ad profectum & utilitatem eorum pertineant his nostris decretis atque præceptis addiderimus, volumus sic à prædictis dilectis filiis nostris observetur

atque custodiatur sicut ea quæ in his jam statuta atque descripta sunt custodire & conservare præcipimus.

Ad Aquitaniam totam inter Ligerim & Sequanam & ultra Sequanam pagis XXVI II. id est, Catalonis, Meltianum, Ambienfis, & Pontivus usque ad mare.

Ad Bajuvariam Toringiam totam, Ripuarios, Atrarios, Saxonie, Frisie, Ardena, Hasbania, Bragmento, Flanderes, Mempiscon, Metunenti, Amau, Austerban, Adertenfis, Tervuanensis, Bolenfis, Quentovico, Camalecénfis, Virdomadensis.

Ad Alamaniam totam Burgundiam, excepto quod Pippino datum est, totam Provinciam, & totam Gotiam, & de ista media Francia Warenfis, Vngensis, Castrenfis, Potiano, Remegenfis, Laudunenfis, Mosellis, Treveris. ****

Heic vetustissima membrana deficit.

CAPITVLA

LVDOVICI PII IMPERATORIS

EXCERPTA EX LEGE LONGOBARDORVM.

Lib. 2. leg. Longob. tit. 14. c. 2.

I. Primum omnium placuit nobis ut chartulæ obligationis de singulis liberis hominibus factæ, qui se aut uxores eorum aut filios vel filias in servitio traderint, ubi inventæ fuerint, frangantur, & sint liberi sicut primitus fuerunt.

Ibid. tit. 47. c. 5.

II. Omnibus Episcopis, Abbatibus, cunctòque clero omnino præcipimus Vicedominos, Præpositos, Advocatos, si ve Defensores habere bonos, non malos, non crudeles, non cupidos, non perjuros, non falsitatem amantes, sed Deum timentes, & justitiam in omnibus diligentes. De iudiciis autem vel Centenariis atque Tribunis vel Vicariis dignum esse censuimus ut si mali fuerint reperti, de ministerio suo abiciantur.

Ibid. tit. 51. c. 10.

III. Si duo testimonia de qualibet re testimoniaverint, & inter se discordaverint, tunc Comes eligat unum ex una parte, & alium ex altera, ut illi duo de-

certent cum scutis & fustibus; & ille qui de falsitate convictus fuerit, dextera manus ejus amputetur.

Ibid. c. 12.

IV. Constitutum est ut nullus laicus crimen Clericis audeat inferre. Testimonium Clerici adversus laicum nemo recipiat. Nemo enim Clericus vel Diaconus vel Presbyter pro qualibet causa intret in curiam, nec ante judicem causam dicere præsumat. Quoniam omnis curia à cruore dicitur & immolatione simulachorum. Et si quis Clericus Clericum accusans in curiam introierit, anathema sit. *Ex epilogo Concilij Romani sub Silvestro.*

Ibid. lib. 5. tit. 1. c. 37.

V. Ut omnis ordo Ecclesiarum secundum legem Romanam vivat. Et sic inquirantur vel defendantur res ecclesiasticæ ut emphiteuseos contractus, unde Ecclesia damnnum patiatur, non observetur, sed secundum legem Romanam destruat, & poena non solvatur.

F I N I S.

Tom. I.

Xx